

نقش لابی اسرائیل در سیاست خارجی آمریکا (با تمرکز بر مذاکرات هسته‌ای ایران و ۵+۱)

ساناز تابع افشار^۱

کیهان برزگر^{۲*}

سید محمد کاظم سجادیپور^۳

سید عباس عراقچی^۴

چکیده

مقاله در چارچوب واقع‌گرائی نئوکلاسیک با تمرکز بر متغیرهای مداخله‌گر داخلی بویژه نقش گروه‌های ذینفع قومی طرفدار اسرائیل و با بهره‌گیری از روش همبستگی به نقش این گروه لابی در سیاست خارجی آمریکا پرداخته است. لابی اسرائیل در آمریکا متشکل از شبکه‌ای از سازمان‌های یهودی از جمله آپیک و جی‌استریت می‌باشد که به ترتیب موثرترین و فراگیرترین گروه‌های لابی در این کشور و بعنوان یک نیروی برجسته و موفق در تأثیرگذاری بر سیاست‌های آمریکا در ارتباط با اسرائیل، خاورمیانه و ایران محسوب می‌شود. مکانیزم عمل آپیک و جی‌استریت، بواسطه طبیعت سیستم سیاسی آمریکا و نقش بارزی که به کنگره در سیاست‌گذاری آمریکا می‌دهد، بویژه از طریق لابی با کنگره اجرایی می‌شود. تمرکز اصلی آپیک به‌طور گسترده‌تر هم‌راستا نمودن سیاست آمریکا با سیاست گروه‌های راست تندرو در اسرائیل می‌باشد، تا جائی که در رابطه با موضوع هسته‌ای ایران تلاش نموده است آن را تهدیدی برای صلح و امنیت بین‌المللی نشان دهد و از اعمال فشار بر ایران بواسطه تحریم به بهانه هسته‌ای و نیز به بن‌بست کشاندن مذاکرات ایران و ۵+۱ حمایت نماید. در حالی که جی‌استریت با شعار به اصطلاح حمایت از اسرائیل حمایت از صلح و با هدف اصلی ایجاد هویتی مستقل در برابر آپیک با جذب گروه‌های خارج از آپیک و یا مخالف سیاست‌های رادیکالی و دست‌راستی آن مانند گروه‌های لیبرال و معتدل، با اتخاذ رویکرد متفاوت تلاش نموده است که چهره دیگری از جامعه یهودیان آمریکایی نشان دهد و بعنوان وزنه تعادل در برابر آپیک عمل نماید. نمونه بارز این تغییر رویکرد، حمایت جی‌استریت از اوپاما در مذاکرات هسته‌ای ایران و ۵+۱ بوده است.

واژگان کلیدی: رئالیسم نئوکلاسیک، سیاست خارجی آمریکا، آپیک، جی‌استریت، مذاکرات هسته‌ای ایران و ۵+۱

۱. دانشجوی دکتری روابط بین‌الملل دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات

۲. دانشیار روابط بین‌الملل دانشکده حقوق، الهیات و علوم سیاسی دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات. (نویسنده مسئول)

* kbarzegar@hotmail.com

۳. استاد روابط بین‌الملل دانشکده روابط بین‌الملل وزارت امور خارجه

۴. دانشیار روابط بین‌الملل دانشکده روابط بین‌الملل وزارت امور خارجه

تاریخ دریافت: ۱۳۹۷/۷/۲۵ تاریخ پذیرش: ۱۳۹۸/۴/۲۹

فصلنامه پژوهش‌های روابط بین‌الملل، دوره هشتم، شماره پیاپی بیست و نهم، صص ۳۲-۷

تلاش دانشمندان در تولید نظریه در حوزه سیاست خارجی به ایجاد مکاتب فکری متعددی از جمله نظریه واقع‌گرایی نئوکلاسیک^۱ انجامیده است. پیروان این مکتب معتقدند که دامنه و بلند پروازی سیاست خارجی دولت‌ها در ابتدا با توجه به جایگاه آن در سیستم بین‌الملل، توسط توانمندی‌های قدرت مادی آن تعیین می‌شود، در حالی که تأثیر چنین توانمندی‌های قدرت در سیاست خارجی مستقیم و پیچیده می‌باشد، زیرا فشارهای سیستمی می‌بایست از طریق متغیرهای مداخله‌گر - که مابین متغیر مستقل (سیستم بین‌المللی) و متغیر وابسته (سیاست خارجی) جای دارند، مانند برداشت رهبران سیاسی، ساختارهای داخلی، ائتلاف‌های سیاسی و گروه‌های ذینفع داخلی بر سطح واحد ترجمه شوند. بنابراین تأثیر گروه‌های ذینفع در داخل کشورها بر شکل‌دهی سیاست خارجی، تغییری طلایی برای صاحب‌نظران واقع‌گرایی نئوکلاسیک در تحلیل سیاست خارجی متفاوت دولت‌ها بوده است.

یک اعتقاد محکم در میان کارشناسان سیاست خارجی آمریکا آن است که لابی اسرائیل بعنوان شبکه‌ای از سازمان‌ها و گروه‌های اجتماعی که هدف آن تأثیرگذاری بر سیاست آمریکا در قبال خاورمیانه می‌باشد، در میان قویترین گروه‌های ذینفعی قرار می‌گیرد که سعی در متأثر ساختن سیاست دولت آمریکا بویژه از طریق کنگره دارند. از این منظر لابی اسرائیلی دست‌راستی، محافظه‌کار و افراطی آپیک^۲ از نظر تأثیرگذاری در صدر لیست گروه‌های ذینفع قرار می‌گیرد. چه این‌که برای چندین سال، مسأله سیاست ایالات متحده در مورد رابطه اسرائیل-آمریکا توسط گروه ذینفع آپیک تحت سلطه قرار گرفته شد تا آن‌که در آوریل ۲۰۰۸، گروه جدید طرفدار-اسرائیل با نام جی‌استریت^۳ با شعار اعلامی طرفدار-اسرائیل طرفدار-صلح، بنیان‌گذاری شد. این لابی بعنوان یک واسطه توانسته است تا حدودی با آن دسته از یهودیان آمریکا که زمانی خارج از دستیابی آپیک در نظر گرفته می‌شدند، ارتباط برقرار و آن‌ها را متأثر سازد. گرچه برخی هنوز هم معتقد هستند جی‌استریت در تداوم لابی آپیک و ذیل آن عمل می‌کند.

1. Neoclassical Realism (NCR)
2. AIPAC
3. J Street

حین مذاکرات هسته‌ای ایران و ۱+۵، آپیک علی‌رغم تلاش‌های فراوان و با هدف به شکست کشاندن مذاکرات نتوانست موجب تصویب قانون تنبیهی دیگری در رابطه با تحریم ایران شود، نکته جالب اینجاست که مخالفان این قانون تنبیهی در کنگره، توسط گروه اسرائیلی دیگری بنام جی‌استریت حمایت می‌شدند. جی‌استریت بعنوان یک موازنه‌گر در برابر آپیک، با شعار طرفداری از دیپلماسی و با رویکردی فراگیر به هدف جذب گروه‌های یهودی خارج یا بیزار از تشکیلات سازمان‌یافته آپیک، به حمایت از اسرائیل می‌پردازد. سیاست‌های لیبرالی و معتدل‌مابانه این گروه مانند طرفداری از دستیابی به راه‌حل دو دولتی و صلحی فراگیر در بحران خاورمیانه و دیگری که موضوع پژوهش فعلی می‌باشد، یعنی حمایت ظاهری از حل و فصل دیپلماتیک مسأله هسته‌ای ایران و قدرت‌های جهانی سبب شده است که مخالفان این گروه در آمریکا، حتی آن را گروه ضد اسرائیلی بر شمرند. اما به اعتقاد عده‌ای دیگر، سیاست‌های این گروه همه در پی تأمین منافع اسرائیل است، به گونه‌ای که تضمین نماید همواره شکست آپیک بعنوان یک گروه اسرائیلی با پیروزی یک گروه اسرائیلی دیگر همراه باشد. آپیک از روش‌های تهاجمی، تهدید به جنگ، تحریم و مانند آن در پی تأمین منافع اسرائیل می‌باشد و جی‌استریت از طریق دیپلماسی.

در پاسخ به سؤال اصلی پژوهش در خصوص کیفیت تاثیرگذاری لابی اسرائیل در سیاست خارجی آمریکا در موضوع هسته‌ای ایران می‌توان گفت در موضوع هسته‌ای ایران کنگره متأثر از این لابی‌ها بوده، به گونه‌ای که در این رابطه، وزن تاثیرگذاری از لابی آپیک به جی‌استریت منتقل شده است؛ در حالی که در رابطه با مسأله هسته‌ای ایران و حین مذاکرات ایران و ۱+۵، آپیک بعنوان یک تخریب‌کننده در کنگره عمل کرده، جی‌استریت در چارچوب رویکرد تولید هویت مستقل و ایجاد موازنه در برابر آپیک، حامی اواما در مذاکرات و مشوق مسدود نمودن تصویب قانون تحریم علیه ایران بوده است.

قلمرو پژوهش به لحاظ زمانی مذاکرات هسته‌ای ایران و ۱+۵ در دولت اواما و دوره اول دولت آقای روحانی را شامل می‌شود. روش بکار رفته در این پژوهش همبستگی است چرا که حاکی از وجود یک رابطه بین متغیر وابسته یعنی سیاست

خارجی آمریکا در قبال ایران حین مذاکرات هسته‌ای و متغیر مستقل یعنی تأثیر لابی اسرائیلی دارد و از آنجا که جهت تغییر در متغیر وابسته یعنی میزان تأثیرپذیری سیاست خارجی آمریکا در قبال مسأله هسته‌ای ایران با متغیر مستقل یعنی برآیند لابی‌های اسرائیل همسو است، این رابطه از نوع همبستگی مثبت می‌باشد.

۱. مرور ادبیات تحقیق

گفته می‌شود که برای اولین بار جان مرشایمر (John Mearsheimer) و استفان والت (Stephen Walt) در نوشته خود به نام لابی اسرائیل و سیاست خارجی ایالات متحده (The Israel Lobby and U.S. Foreign Policy, 2009) از تأثیر آپیک در سیاست خارجی آمریکا سخن گفته‌اند، در حالی که در واقع محمد احراری (Mohammed E. Ahrari) در سال ۱۹۸۷ و دیوید هاوارد گولبرگ در سال ۱۹۹۰ در کتاب‌های خود از آپیک نام برده بودند، اما از آنجا که میرشایمر و والت از تأثیر این لابی در جنگ عراق سخن گفته بودند، آثار آنان مورد توجه قرار گرفت. اینان به تأثیر فراوان آپیک در قوه مقننه آمریکا در جنگ عراق اشاره کرده بودند. این نویسندگان به تأثیر یهودیان حامی اسرائیل در نهادهای سیاسی داخلی آمریکا، نهادهای روشنفکری مختلف و نهادهای دانشگاهی در کنگره آمریکا پرداخته و با آنکه آپیک را هم‌تراز سایر گروه‌های فشار حامی اسرائیل قرار داده‌اند، معتقدند که در سوق دادن آمریکا به جنگ عراق، آپیک از تأثیر فراوانی برخوردار بوده است.

آپیشیو کاسیدو (Apatatio Caicedo) در مقاله تعامل با لابی‌سالاری (Dealing with a Lobbyocracy, 2013) ابراز می‌دارد که سیاست خارجی آمریکا از دو سطح داخلی و بین‌المللی متأثر می‌شود. سطح داخلی صحنه بده‌بستان میان گروه‌های فشار بوده که از طریق لابی‌های مختلف در پی پیشبرد منافع خویش می‌باشند. دولت‌های خارجی از طریق استخدام لابی‌گر، سیاست خارجی آمریکا را متأثر می‌نمایند. البته وی به تأثیرگذاری اسرائیل در سیاست خارجی آمریکا می‌پردازد و معتقد است که اسرائیل بعنوان یک بازیگر کم‌اهمیت منطقه‌ای از طریق گروه‌های فشار داخلی آمریکا در پی پیشبرد منافع خویش است. نقطه قوت این مقاله در این است که نویسنده بطور کامل

نحوه استخدام و عملکرد لابی‌گر را در سیستم سیاسی آمریکا تشریح نموده است، حتی نشان می‌دهد چگونه شرکت‌های خارجی از طریق لابی‌قوانینی را در کنگره به تصویب می‌رسانند که تأمین‌کننده منافع اقتصادی آنان است.

جرمی بن امی (Jeremy Ben Ami) نویسنده کتاب صدای جدیدی برای اسرائیل (The New Voice for Israel, 2009) که خود پایه‌گذار گروه فشار جی‌استریت در آمریکا می‌باشد، معتقد است که همه یهودیان آمریکا موافق سیاست‌های اسرائیل در قبال فلسطین و ایران نمی‌باشند. در مورد نزاع فلسطین، وی قائل به سیاست دو دولتی است، یک دولت برای فلسطین و یک دولت برای اسرائیل. همچنین وی با شعار اعلامی طرفداری از اسرائیل و حمایت از صلح معتقد است در مسأله هسته‌ای ایران، دیپلماسی بر جنگ تقدم دارد. نقاط قوت این کتاب آن است که برای نخستین بار نظرات متفاوت یهودیان صهیونیست در مورد مسأله اسرائیل در آمریکا، توسط خود آن‌ها مجال بروز پیدا کرده است. بعلاوه برای اولین بار مسأله حمله به ایران توسط طیفی از صهیونیست‌ها مورد سؤال قرار گرفته است، هرچند کمتر به مسئله ایران پرداخته و بیشتر مسأله اعراب و اسرائیل را هدف بررسی خود قرار داده است.

لابی جدید اسرائیل (The New Israel Lobby) عنوان پژوهشی نه صفحه‌ای است که در سال ۲۰۰۹ توسط جیمز تراپ (James Traub) در نیویورک تایمز چاپ شده است. در این پژوهش نویسنده به بررسی جی‌استریت پرداخته و آن را ختشی‌کننده جزئی آبیگ معرفی می‌نماید. وی با اشاره به شکست آبیگ در تصویب قانون تحریم علیه ایران معتقد است که این شکست بزرگی برای قدرتمندترین لابی واشنگتن محسوب می‌شود. مقایسه گروه‌های فشار داخلی در آمریکا و بیان میزان قدرت و نفوذ آن‌ها بر اساس چارچوب واقع‌گرائی و ترکیب رئالیسم ساختاری با کلاسیک و بیان مفروضات آن‌ها از نقاط قوت این کار محسوب می‌شود. کلی‌گویی و مختصرگویی و برخورد ارزشی و احساسی در مورد گروه‌های فشار در آمریکا از نقاط ضعف این اثر به شمار می‌آید.

آبا و نورمن سالامون (Abba A. Solomon and Norman Solomon) نویسندگان مقاله کوچه تاریک جی‌استریت و صهیونیسم لیبرال آمریکایی (The Blind Alley of J Street and Liberal American Zionism, 2013) ضمن بیان

شباهت‌ها و تفاوت‌های آپیک و جی‌استریت، به انتقاد از جی‌استریت می‌پردازند. انتقاد آنان از جی‌استریت به این دلیل نیست که آنان طرفدار آپیک می‌باشند، بلکه آنان به این قسمت از شعار "طرفدار صلح" جی‌استریت می‌تازند. نقطه قوت محسوس این کار آن است که با وجود اینکه نویسندگان به انتقاد شدید از آپیک و سیاست‌های آن پرداخته‌اند، در عین حال به ستایش از گروه‌های رقیب آن نپرداخته‌اند. اما مطرح کردن صهیونیسم لیبرالی در آمریکا و مفروض گرفتن آن مورد تأیید برخی صاحب‌نظران نمی‌باشد.

جان جوڈیس (John B. Judis) در مقاله چگونه آپیک در حال قطع ریشه‌های تاریخی و تضعیف نفوذ خود است (How AIPAC is Severing its Historical Roots -- and Weakening its Influence, 2017) شکست آپیک در تصویب قانون تحریم علیه ایران را در شکاف تاریخی آن می‌داند. از دید جوڈیس این شکاف به دو دلیل است: اولی به دیرینه‌شناسی آپیک باز می‌گردد؛ آیکی‌های اولیه دموکرات بوده‌اند ولی اکنون جمهوری خواهان در آن جای گرفته‌اند. دوم، به گرایش آپیک به اسرائیل بر می‌گردد که مجبور به دفاع از دولت مردان رسمی اسرائیل است و این باعث تضعیف آپیک شده است. نقطه قوت این مقاله اشاره به شکافی است که در میان سیاست‌گذاران واشنگتن بوجود آمده و همین امر موجب جهت‌گیری‌های استراتژیک متفاوت در آمریکا شده است. علاوه بر آن تبیین ریشه‌های آپیک از دید رئالیسم بر ارزش علمی آن افزوده است.

تریتا پارسی (Trita Parsi) در مقاله چه کسی در واشنگتن بهتر بازی کرد the Washington game better, 2013) (Who played قوانین جدید تحریمی علیه ایران اشاره دارد و آن را پیروزی ائتلاف‌های بسیج شده طرفدار دیپلماسی علیه آپیک می‌داند. وی به گونه‌ای درباره این مسأله می‌نویسد که گویی آپیک برای همیشه شکست خورده است. نقطه ضعف کار وی را می‌توان در بزرگ‌نمایی ائتلاف‌های دیگر موجود در کپیتال هیل دید. وی اشاره مستقیمی به جی‌استریت نداشته و شکست آپیک را شکست اسرائیل می‌داند.

نوربرت واگنر (Norbert Wagner) در مقاله جی‌استریت و مناظره صلح خاورمیانه (J Street and Debate on Middle East Peace, 2013) اشاره به جی‌استریت

بعنوان یک گروه نوظهور، به تحلیل شعار اعلامی "طرفدار اسرائیل، طرفدار صلح" پرداخته و می‌نویسد که برخی از گروه‌های مدافع منافع اسرائیل در آمریکا، این گروه را بعنوان یک گروه صهیونیستی قبول ندارند. نقطه قوت این مقاله آن است که با بیان و ذکر کامل منابع به تحلیل گروه‌های فشار در آمریکا پرداخته و با پرهیز از بیان گرایش خود، به ظاهر اثری علمی فارغ از ارزش آفریده است. در کار وی می‌توان نوعی پوزیتیویسم معتدل شده را مشاهده کرد. اما اشاره این اثر بیشتر به مسأله اسرائیل و فلسطین می‌باشد و درباره ایران سخنی نگفته است که این موضوع می‌تواند نقطه ضعف آن محسوب شود، زیرا خاورمیانه و صلح در آن بدون در نظر گرفتن ایران امکان‌پذیر نمی‌باشد.

نگارنده مقاله نیز در پایان‌نامه دوره ارشد خود تحت عنوان "تأثیر کمیته روابط عمومی آمریکا، اسرائیل بعنوان بزرگ‌ترین گروه فشار در سوق‌دادن آمریکا به جنگ عراق، ۱۳۸۹" به تأثیر نئوکان‌های آپیکو دولت بوش پسر مانند: داگلاس فیس، دیوید وامسر، جان بولتن، الیوت أبرامز، برنالد لوئیس و ریچارد پرل و دیگر نئوکان‌هایی که آمریکا را به جنگ عراق سوق داده بودند، پرداخته است، با این وجود تمرکز این مقاله بر نقش متمایز دو لابی آپیکو و جی‌استریت در رابطه با مسأله هسته‌ای ایران، موضوع جدیدی که نوآوری پژوهش فعلی محسوب می‌شود.

جدا از ادبیات مرتبط با نقش لابی اسرائیل در سیاست خارجی آمریکا، توجه به این نکته لازم است که مطالعه تأثیر گروه‌های ذینفع در سیاست خارجی ایالات متحده دارای سابقه‌ای غنی است از جمله: شتشنایدر به تأثیرات اقتصادی گروه‌های فشار در سیاست خارجی ایالات متحده می‌پردازد (Schattschneider, 1935)؛ ریپزمن در پی بررسی نقش گروه‌های ذینفع بر سیاست خارجی آمریکا به شکل عام‌تری بوده است (Ripsman, 2009)؛ و این تراب به تحلیل کار لابی‌ها و تأثیر فراوان آن در سیاست خارجی آمریکا پرداخته است (Weintraub, 2009)؛ رابرت پتنم چارچوب نظری دوسطحی (سطح بین‌الملل و سطح داخل) با تأکید بر سطح داخل را در تحلیل سیاست خارجی آمریکا بدست می‌دهد (Putnam, 1988: 427-460)، گرچه بعد از آن، ذکر یا سیاست خارجی ایالات متحده را همواره متناقض و پیچیده دانسته است (Zakaria, 1998). میلنر فهم سیاست خارجی آمریکا را مستلزم توجه به متغیرهای داخلی تأثیرگذار

در شکل‌دهی به سیاست خارجی این کشور دانسته است (Milner, 1998) و رایز کاپن نیز به تأثیر افکار عمومی، ساختارهای داخلی و روندهای ائتلاف‌سازی بر سیاست خارجی دولت‌های دموکرات اشاره داشته است (Risse-Kappen, 1993).

۲. لابی قومی اسرائیلی

رنالیسم نئوکلاسیک با ادغام عوامل سیستمیک و داخلی نظریه منسجم و سازگارتری از سیاست خارجی ارائه می‌دهد. این نظریه بر نقش تعیین‌کننده مولفه‌های داخلی بر سیاست خارجی تأکید و فشارهای سیستمی را از طریق همین مولفه‌ها بر سطح واحد قابل ترجمان می‌داند. بنابراین با توجه به نقش گروه‌های ذینفع از جمله گروه‌های ذینفع قومی اسرائیلی در سیاست‌های آمریکائی و سیاست خارجی این کشور از زمان تأسیس ایالات متحده، واقع‌گرائی نئوکلاسیک به دلیل اهمیتی که به این گروه‌ها می‌دهد، می‌تواند چارچوب مناسبی برای تحلیل سیاست خارجی آمریکا بدست دهد. اعمال این نظریه بعنوان تبیین‌کننده سیاست خارجی آمریکا بر نقش گروه‌های ذینفع داخلی بویژه گروه‌های قومی بعنوان متغیرهای سطح خرد متمرکز است، به نحوی که مکانیزم عمده تأثیر این گروه‌ها بر نخبگان تصمیم‌گیر در سیاست خارجی ایالات متحده از طریق فرایند لابی بویژه با کنگره استوار است.

یکی از مهم‌ترین مناظرات سیاسی آمریکا تأثیر لابی‌های قومی اسرائیلی در سیاست‌های اتخاذ شده این کشور می‌باشد. یک اعتقاد محکم در میان کارشناسان سیاست خارجی آمریکا عبارت است از این حقیقت که لابی اسرائیل در میان قویترین گروه‌های ذینفعی قرار می‌گیرد که سعی در متأثر ساختن سیاست دولت آمریکا دارند. در ارزیابی که توسط موسسه تحقیقاتی و نظرسنجی پال اند پال^۱ در سال ۲۰۰۹ صورت گرفته است، لابی اسرائیل از نظر تاثیرگذاری در صدر لیست گروه‌های ذینفع قرار می‌گیرد. لابی اسرائیل شبکه‌ای از سازمان‌های یهودی است که همراه با دانشمندان مشتاق، مخازن فکری و گروه‌های اجتماعی از مدت‌ها پیش بعنوان یک نیروی برجسته در تاثیرگذاری بر سیاست‌های آمریکا در ارتباط با اسرائیل و خاورمیانه بوده است. از

1. Paul & Paul

جمله این سازمان‌های لابی می‌توان به آپیک، جی‌استریت، کمیته‌های سیاسی اقدام طرفدار اسرائیل، کنفرانس رؤسای سازمان‌های یهودی-آمریکایی، بنیاد آموزشی آمریکا - اسرائیل،^۳ موسسه سیاسی واشنگتن درباره خاور نزدیک، لیگ ضد بدنام سازی و مجمع خاورمیانه اشاره نمود.

سازمان اصلی در میان این سازمان‌های لابی آپیک می‌باشد. تمرکز اصلی این لابی به‌طور گسترده‌تر هم‌راستا کردن سیاست آمریکا با سیاست تندروی دولت اسرائیل خصوصاً مواردی که از تندروترین گروه‌های سیاسی اسرائیل مانند لیکود نشأت می‌گیرند، می‌باشد (Newhouse, 2009: 73-92). هرچند در سال‌های اخیر لابی بزرگ‌تری از جامعه یهودیان شکل گرفته است که البته به اندازه آپیک موفق نبوده‌اند. بزرگ‌ترین و جدیدترین این گروه‌ها جی‌استریت می‌باشد، تا امروز موفقیت این گروه یا گروه‌های دیگر در مقایسه با آپیک کمتر بوده است، با این وجود این تأثیر به اندازه‌ای بوده است که برخی نویسندگان به نقش بسیار حساس این لابی در پرونده هسته‌ای ایران (Kornbluh, 2016) اشاره نمایند.

۱۵

نقش لابی
اسرائیل در
سیاست خارجی
آمریکا (با تمرکز
بر مذاکرات
هسته‌ای ایران و
۱+۵)

۱-۲. آپیک و نقش آن در مذاکرات هسته‌ای ایران و ۱+۵

آپیک که از مدت‌ها پیش بعنوان اثرگذارترین لابی بر سیاست‌های آمریکا در قبال خاورمیانه شناخته شده است، در موضوع هسته‌ای ایران با قوی‌ترین چالش خود در تاریخ مواجه می‌شود. این لابی هماهنگ با دولت اسرائیل، از طریق لابی با کنگره رویکرد دولت اوپاما در رابطه با مذاکرات هسته‌ای با ایران را در سطوح متعددی مورد انتقاد قرار می‌دهد. هرچند رویکرد دیپلماتیک را آشکارا محکوم نمی‌نماید، چراکه نمی‌خواهد به صورت مشهودی مخالف رویکردهای دولت اوپاما جلوه نماید

1. Pro- Israel Political Action Committees (PACs)
2. Conference of Presidents of Major American Jewish Organizations (CoP)
3. The American Israel Education Foundation (AIEF)
4. WINEP-Washington Institute for Near East Policy
5. Anti-Defamation League (ADL)
6. Middle East Forum
7. Likud

(Gerstein, 2013). در همین راستا سفیر وقت اسرائیل در ایالات متحده ران درمر او نمایندگان آپیک با تعداد زیادی از اعضای کنگره گفتگو کردند تا دورنمای توافق با ایران را بی‌اعتبار سازند. به عنوان مثال آنان ادعا کردند که امتیازهای اعطا شده به ایران احتمالاً برنامه هسته‌ای را تنها به مدت ۲۴ روز به عقب می‌برد. چنین ادعاهایی توسط روزنامه‌های اسرائیلی بیان می‌شدند که منابع آن‌ها سازمان اطلاعاتی اسرائیل بوده است (Hudson, 2013).

هرچند آپیک در یک موضع‌گیری ظاهری و پرستیژی بیان کرد که مسأله هسته‌ای ایران می‌تواند راه‌حل دیپلماتیک داشته باشد، با این حال قویاً از تحریم‌های جدید علیه ایران حمایت نمود، تحریم‌هایی که احتمالاً دستیابی به یک توافق موقتی را دشوارتر می‌ساخت. در بیانیه منتشر شده پس از اعلام توافق ژنو، آپیک اعلام داشت که کنگره می‌بایست در پی تنظیم تحریم‌هایی دیگری باشد، به گونه‌ای که ایران با پیامدهای آنی اینگونه تحریم‌ها مواجه شود و تعهد خود نسبت به توافقنامه را رد کند و یا مذاکره برای دستیابی به یک توافقنامه نهایی قابل قبول را نپذیرد. آپیک در این بیانیه افزوده بود که کنگره در کنار دولت آمریکا باید شدیداً روی توافقنامه اولیه نظارت داشته باشد و تعهد ایران به توافق را تضمین کند. هنگامی که ایران توافق را نقض می‌کند، دولت باید تمام موارد برداشت تحریم‌ها را لغو نماید.

تلاش برای تحمیل تحریم‌های جدید بوسیله اعضای تندروی کنگره و گروه‌های طرفدار اسرائیل انجام شد و به جایی رسید که تبدیل به حرکتی غیرقابل توقف گردید. این طرح که، "قانون ایران عاری از سلاح هسته‌ای" نام گرفت، حامی آن دو سناتور به نام‌های رابرت منندز و مارک کرک بودند. آپیک ائتلافی با تعدادی از گروه‌های کوچک طرفدار اسرائیل ایجاد کرده و شدیداً به دنبال ارائه لایحه‌ای بود که تلاش می‌کرد حمایت از تحریم‌ها را همسان حمایت از اسرائیل جلوه دهد (Lake, 2014). در مقابل، ده دموکرات از رؤسای کمیته سنا نامه‌ای را به رئیس سنا هری رید ارسال کردند که از وی

1. Ron Dermer
2. Geneva Accord
3. Nuclear Weapon Free Iran Act (2013-2014)
4. Robert Menendez
5. Mark Kirk

درخواست می‌نمود از تحمیل وضع تحریم‌های جدید جلوگیری نماید، چرا که به زعم ایشان این‌ها عواملی بودند که به چشم‌اندازهای یک راه‌حل دیپلماتیک ضربه وارد خواهند ساخت (Zengerle, 2013). همان‌طور که اسکات مک کانل، ویراستار کمک‌کننده مالی محافظه‌کار آمریکا بیان می‌کند، تمکین ناگفته اما عادی کاپیتال هیل از قانونگذاران اصلی یهودی در مورد مسائل مرتبط با اسرائیل توسط این سناتورها خدشه‌دار شد (McConnel, 2014).

از سوی دیگر دبیر رسانه‌ای کاخ سفید جی کارنی به این نوع قانونگذاری، شتاب به سوی جنگ لقب داده و گفت که آمریکایی‌ها نمی‌خواهند جنگی را آغاز کنند. او ادامه می‌دهد اگر دنبال کردن یک راه‌حل دیپلماتیک، غیرمجاز یا خلاف قانون باشد دیگر چه گزینه‌هایی وجود خواهد داشت تا متحدان ما مانع از دستیابی ایران به سلاح هسته‌ای شوند (Gerstein, 2013). رئیس‌جمهور اوباما نیز در مصاحبه سالانه تلویزیونی خود دوباره مخالفت خود را با لایحه کرک - منندز بیان کرده و افزود اگر جان اف کندی و رونالد ریگان می‌توانستند با اتحادیه شوروی مذاکره کنند، در این صورت قطعاً یک آمریکای قوی و باثبات‌تر نیز می‌تواند با دشمنانی که از قدرت کم‌تری برخوردارند مذاکره نماید؛ تحریم‌هایی که ما اعمال کرده‌ایم امکان تحقق این فرصت را فراهم می‌آورد. اما بگذارید من صریح‌تر صحبت کنم: اگر این کنگره لایحه تحریمی جدیدی را برای من بفرستد که تهدیدی برای این مذاکرات محسوب شود آن را و تو خواهم کرد، این به نفع امنیت ملی می‌باشد و باید به دیپلماسی شانس موفقیت بدهیم (Judis, 2014).

مقاومت شدید از سوی رهبران دموکرات و کاخ سفید نهایتاً منجر به سلب حمایت دموکرات‌ها از این لایحه گردید. پس از این سخنرانی رئیس‌جمهور، چهار حامی مالی دموکرات حمایت‌های خود را از این قانون قطع کردند. سناتورها کریس کنز آاز دلور، کریستین گیلبراند از نیویورک، جو مانچین از ویرجینیای غربی و بن کاردین از مریلند

1. Scott McConnell
2. Jay Carney
3. Chris Coons
4. Kirsten Gillibrand
5. Joe Manchin

عنوان کردند هنگامی که مذاکرات در حال انجام هستند از لایحه‌ای که برای رأی‌گیری در سنا می‌آید، حمایت نخواهند کرد. آن‌ها به سناتور ریچارد بلومتال از کانتیکت ملحق شدند که قبلاً چنین موضعی را اتخاذ کرده بود (Weber, 2014). این حامیان اظهار داشتند اگر این قانون از بین‌برنده اثر مذاکرات باشد، با این قانون مخالفت خواهند نمود.

عدم حمایت سناتورها از این لایحه سبب گردید حتی سناتور منندز نگرانی‌های خود را مبنی بر رأی دادن به این لایحه در یک چنین محیط حزبی بیان و به دنبال آن، آپیک نیز در بیانیه‌ای اعلام نمود که ما رهبری قطعی سناتور منندز در رابطه با این موضوع و ابتکار او با سناتور مارک کرک را در رابطه با قانون ایران بدون اتم تحسین می‌کنیم؛ ما با رئیس سنا مبنی بر این که متوقف کردن برنامه هسته‌ای ایران باید وابسته به حمایت‌های دو حزبی باشد موافق هستیم و نباید در چنین زمانی برای این اقدام، رأی‌گیری صورت پذیرد؛ ما به کار کردن با دولت و رهبری دو حزبی در کنگره متعهد هستیم تا اطمینان حاصل کنیم که برنامه هسته‌ای ایران بدون سلاح می‌باشد (Alman, 2014). این موضوع به طور گسترده‌ای به عنوان یک عقب‌نشینی و تسلیم این گروه فشار ارزیابی گردیده است.

هرچند آپیک در تلاش خود جهت منحرف‌ساختن مذاکرات هسته‌ای با شکست مواجه شد و مانند دیگر مخالفان روند دیپلماتیک تنها ماند، جهت ابراز مخالفت خود به دو روش روی آوردند، یکی انتقاد عمومی از ویژگی‌های این روند بود که اینگونه انتقادات از سوی قانونگذاران و همچنین نویسندگان و نظریه‌پردازان بیان می‌شد و در روش دیگر رئیس‌جمهور روحانی را هدف قرار می‌دادند. در روش اول اعضای کنگره به طور معمول اعتراض‌هایی را از طریق تهیه پیش‌نویس نامه‌های عمومی و برگزاری جلسات کمیته سیاست خارجی در هر دو مجلس نمایندگان و مجلس سنا مطرح می‌کردند. آن‌ها انتقادات بسیاری مبنی بر ضعف دولت اواما در مذاکره با دولت ایران مطرح کرده و همچنین پیشنهادها و توافقی‌های گزارش شده در آن را به چالش

-
1. Ben Cardin
  2. Richard Blumenthal

می‌کشیدند. رهبران روابط خارجی مجلس نمایندگان، انگل^۱ و رویز آدر نامه‌ای به اوباما که ابتدا در یک روزنامه محافظه‌کار اسرائیلی به نام جروزالم پست^۲ به چاپ رسید، به دنبال اعمال فشارهای بیشتر بر دولت برای انجام مذاکرات سختگیرانه‌تر بودند. آن‌ها بیان کردند که چه چیزی را به عنوان حداقل شرایط قابل قبول برای این مذاکرات در نظر گرفته‌اند و خواستار آن شدند که محصول نهایی در کنگره به رأی گذاشته شود.

در روش دوم، بیشتر تمرکز منتقدان جنگ طلب در رسانه بر رویدادها و دستگیرهای صورت گرفته در ایران بود که به نظر آن‌ها نقض حقوق بشر محسوب می‌شد و به طور ویژه‌ای رئیس‌جمهور روحانی را به عنوان عامل اصلی در ارتکاب این اعمال سرزنش و چنین بیان می‌نمود که آقای اوباما اشتباه نکنید، روحانی فردی میانه‌رو نیست. این تمرکز بر مسائل داخلی ایران و هدف قرار دادن خاص رئیس‌جمهور ایران به معنای یک استراتژی بوده است که هدف آن بی‌اعتبار کردن رئیس‌جمهور در چشمان مردم آمریکا است، زیرا او چهره عمومی دیپلماسی ایران و پیشبرد مذاکرات کشورهای ۱+۵ در نظر گرفته می‌شود. اسرائیل همچنین در این دوره بیکار ننشسته بود. مقامات کابینه اسرائیل هیاتی را از تل‌آویو به واشنگتن فرستادند تا برای اتخاذ یک رویکرد سخت‌گیرانه نسبت به ایران لابی کند. نتانیاهو در طول سخنرانی خود در سازمان ملل، ایران را با دولت به اصطلاح اسلامی داعش مقایسه کرد و خواستار این شد که ایران از هرگونه قابلیت و یا تجهیزات غنی‌سازی هسته‌ای محروم بماند. او همچنین این پیام را در دیدار خود با رئیس‌جمهور اوباما و تور گسترده رسانه‌ای خود هنگام حضور در آمریکا تکرار کرد.

همان‌طور که قبلاً اشاره شد، دلایل اثربخشی سازمانی آپیک و دیگر گروه‌های تندرو طرفدار اسرائیل بسیار می‌باشد. قابلیت جمع‌آوری کمک‌های مالی، قابلیت سازمانی، جمعیت قوی و مدنی فعال یهودیان آمریکایی، اتحادی معنادار با صهیونیست‌ها و نشو و نما محافظه‌کاران مسیحی چندین مورد از این دلایل می‌باشند. یکی دیگر از دلایل مهم موفقیت آن‌ها عدم وجود مخالفت مهم در واشنگتن در مورد سیاست‌های منطقه‌ای ایالات متحده می‌باشد (Mearsheimer, Walt, 2009: 141-152). با این حال در این

1. Engel
2. Royce
3. Jerusalem

مورد، لابی آپیک برای اولین بار می‌بایست وارد یک زورآزمایی شود. این زورآزمایی با دستگاه لابی قدرتمند دیگری به نام جی‌استریت بود.

۲-۲. جی‌استریت و نقش آن در مذاکرات هسته‌ای ایران و ۱+۵

جی‌استریت یک گروه ذینفع جدید طرفدار اسرائیل است که بواسطه سازوکار جذب گروه‌های خارج از جریان اصلی آپیک و با اتخاذ رویکرد انتقادی در خصوص موضوع اسرائیل این طرفداری را معنی می‌نماید. جی‌استریت قادر بوده است تا با سازمان‌هایی مثل گروه‌های لیبرال ذینفع، گروه‌های مسیحی، گروه‌های عرب و مسلمان، یهودی-آمریکایی‌های جوان‌تر و گروه‌های دانش‌آموزان ارتباط برقرار کند. در هر یک از این سطوح، جی‌استریت این پتانسیل را دارد تا برای یهودی‌های آمریکایی که به مسأله اسرائیل بی‌توجه هستند یا احساس می‌کنند که نگاه آن‌ها در مورد اسرائیل توسط گروه‌های جریان اصلی یهودی مثل آپیک ابراز نمی‌شود، بعنوان یک واسطه عمل کند. در حالی که آپیک به ندرت از اسرائیل در ملاء عام انتقاد می‌کند، چراکه موقعیت رسمی آپیک حمایت از منافع و اقدامات دولت اسرائیل است، جی‌استریت از زمان ایجاد در آوریل ۲۰۰۸ و با شعار اعلامی طرفدار-اسرائیل طرفدار-صلح، خود را مشتاق به انتقاد از اسرائیل نشان داده است (Duhovny, 2011).

بخش عمده هویت جی‌استریت که آن را از گروه‌های دیگر متمایز می‌کند اشتیاق آن به نقد کردن و مخالفت کردن با دولت اسرائیل است (Traub, 2009). از آنجایی که جی‌استریت تمایل به انتقاد از اسرائیل دارد، این گروه تلاش کرده است تا بعنوان یک وزنه تعادل موقعیت خود را در کنار گروه‌هایی مثل آپیک تثبیت و بعنوان یک گروه لیبرال طرفدار-اسرائیل بازیگر مؤثر اصلی شود. هویت کمتر محافظه‌کار جی‌استریت، از اشتیاق آن به حمایت از موقعیت‌هایی مانند اشتراک‌گذاری بیت‌المقدس، موافقت با متوقف نمودن شهرک‌سازی‌ها و حمایت از طرح دو دولت اسرائیلی و فلسطینی مشهود است (Landler and Lewis, 2009). هرچند بسیاری از افراد در داخل جامعه سازمان‌یافته یهودی آمریکایی به جی‌استریت انتقاد و حتی به آن اتهام گروه غیر طرفدار-اسرائیل وارد ساختند (Rosenberg, 2009).

۱-۲-۲. جی‌استریت و مسأله هسته‌ای ایران

پس از توافق هسته‌ای ایران و ۱+۵ و اتحادیه اروپا، جی‌استریت با انتشار بیانیه‌ای از این توافق استقبال نمود. در این بیانیه آمده است: ما به رئیس‌جمهور اوباما، وزیر امور خارجه کری و دیگر اعضای ۱+۵ به خاطر صبر و پشتکار ایشان تبریک می‌گوییم؛ پیگیری‌های مستمر آن‌ها بود که سبب گردید این مذاکرات سخت، چنین نتایج موفقیت‌آمیزی داشته باشد. علاوه بر آن، جی‌استریت از کنگره خواست که از این توافق بعنوان تضمینی بر عدم گسترش سلاح هسته‌ای توسط ایران حمایت کرده و هشدار دادند که آن را از بیم "عواقب محتمل سقوط دیپلماسی و تحریم‌های بین‌المللی" رد نکند (Jerusalem Post, 2015).

جی‌استریت کمک‌های مالی قابل توجه‌ای در حمایت از اوباما در قرارداد هسته‌ای ایران موسوم به برجام نمود، این گروه حدود ۵,۵ میلیون دلار صرف ایجاد کمپینی در حمایت از اوباما در این توافق در کنگره کرد. در زمان انتخابات سنا، جی‌استریت کمپینی ملی در حمایت از نامزدهای موافق قرارداد اتمی ایران آغاز نمود. در توجیه این کمپین، بن‌امی رئیس وقت این گروه اعلام کرد که هدف جی‌استریت تغییر معادلات سیاسی در برخورد با ایران می‌باشد، دیپلماسی توافق با ایران کمک شایانی به سیاست‌ها و خط‌مشی‌هایی می‌کند که سود همگان را به دنبال دارد (Kornbluh, 2016). در حالی که هم‌زمان، آپیک در راستای تلاش‌های مستمر خود برای الغای برجام، حدود صد هزار نفر از طرفداران خود که از اعضای بسیار قوی محسوب می‌شدند را در واشنگتن دی سی گردهم آورد و از آن‌ها خواسته می‌شد تا از طریق ایمیل و یا تلفن، نمایندگان کنگره و قانونگذاران را ترغیب به رد برجام در کنگره نمایند (Haaretz, 2015).

رئیس‌جمهور اوباما اعلام کرده بود که در صورت رأی منفی کنگره به این قرارداد، وی عمل کنگره را وتو خواهد کرد. هرچند اگر مخالفین این قرارداد در کنگره قادر به جلب رأی دو-سوم از اکثریت کنگره باشند، وتوی رئیس‌جمهور بی‌اثر می‌شد. سرانجام دمکرات‌های سنا با کمک جی‌استریت به تلاش‌های جمهوری خواهان برای الغای این

قرارداد پایان دادند. پس از مناظره فراوان بر سر قطعنامه الغای قرارداد هسته‌ای ایران، دموکرات‌ها با ۵۸ رأی مانع تصویب این قطعنامه شدند (Iran Premier, 2015). طبق قوانین آمریکا، برجام نوعی از توافق اجرایی محسوب می‌شود که برخلاف معاهده‌ها، که برای تأیید نیاز به رأی دو-سوم سنا دارند، توافق‌های اجرایی معمولاً نیاز به هیچ‌گونه تأیید کنگره ندارند.

الف) جی‌استریت و قانون کرک-منندز

پس از توافق ژنو و در ادامه مذاکرات هسته‌ای هنگامی که کنگره درگیر تصویب قانون کرک-منندز بود، جی‌استریت شروع به لابی‌گری علیه آن نمود. این گروه با این قانون مخالفت کرده و معتقد بود که تصویب آن مانند تصویب تحریمی دیگر علیه ایران می‌باشد، در واقع تصویب این قانون تمامی تلاش‌های دیپلماتیک گذشته را خنثی خواهد نمود. علاوه بر آن، این قانون شرایطی غیر ممکن برای توافق نهایی را به وجود آورده و مانع کنترل بین‌المللی بر برنامه هسته‌ای ایران خواهد شد. "اگر دیپلماسی شکست بخورد، یا باید جنگ شود و یا ایران دارای سلاح هسته‌ای را بپذیریم و یا ممکن است هر دو اتفاق افتد" (J street, 2014). همانگونه که قبلاً نیز اشاره شده سرانجام تلاش‌ها و لابی‌گری‌های فراوان این گروه ضمن تقویت مقاومت شدید از سوی رهبران دموکرات و کاخ سفید نهایتاً منجر به سلب حمایت‌های دموکرات‌ها از این لایحه گردید.

در حالی جی‌استریت همچنان با شعار اعلامی حمایت از اسرائیل به مخالفت با تحریم‌ها می‌پرداخت که تقریباً تمام طیف‌ها و مراکز امنیتی اسرائیل در ایالات متحده از تحریم‌ها و اقدامات برای متوقف کردن مذاکرات هسته‌ای با ایران حمایت می‌کردند. وب‌سایت جی‌استریت همچنین اذعان می‌کند که اقدام نظامی علیه تاسیسات هسته‌ای ایران غیرممکن است، حتی اگر تحریم‌ها با شکست مواجه شود؛ گزینه نظامی تصمیمی بسیار بد است؛ ما از کنگره خواسته‌ایم که از تصویب هر نوع قانونی که کشور را به این مسیر یعنی گزینه نظامی سوق می‌دهد جلوگیری کند؛ ما به شدت مخالف هر نوع قانونی

هستیم که مشوق و زمینه‌ساز استفاده از نیروی نظامی علیه ایران است (J Street's website posting, 2014).

لابی‌گری جی‌استریت در مخالفت با تحریم‌های ایران بر مبنای اینکه طرفداران لایحه تحریم ایران، طرفداران جنگ می‌باشند انجام می‌گرفت. بنا به اذعان یکی از کارمندان ارشد سنا در جریان لایحه کرک-منندز، جی‌استریت تمام تلاش خود را در جهت تضعیف تحریم‌های ایران بکار بست و از هیچ نوع لابی فروگذار نکرد (Kredo, 2013). در این هنگام، وب سایت جی‌استریت با انتشار چندین بیانیه که بعدها از سایت برداشته شد، شروع به مخالفت با تحریم‌ها کرد (NGO Monitor's, 2013). جی‌استریت همچنین به صراحت از التیما توم تعیین شده برای اعمال تحریم‌ها به ایران مخالف کرد (Kampeas, 2009). آلن وست، یکی از جمهوری خواهان کنگره چنین بیان می‌کند که در سال ۲۰۱۳، اعضای جی‌استریت در یکی از سالن‌های کنگره جلوی او را گرفتند و از او خواستند که از مذاکرات حمایت کند (Bendery, 2013).

در جریان تحریم‌های کرک-منندز موسوم به لایحه ایران عاری از سلاح هسته‌ای در سال ۲۰۱۳، جی‌استریت علیه تصویب این لایحه گسترده‌ای اعمال کرد. هدف از این لایحه افزایش تحریم‌های تازه برای برچیدن به اصطلاح برنامه تولید سلاح هسته‌ای ایران بود (Beth Shalom, 2014). این لایحه محدودیتی ۲۴۰ روزه برای مذاکرات تعیین می‌کرد که شامل یک دوره ۱۸۰ روزه و دو دوره ۳۰ روزه می‌شد. برای دستیابی به این سه مهلت درباره مذاکرات هسته‌ای رئیس‌جمهور او باما باید مسائل زیادی را درباره رویکرد ایران تأیید می‌کرد. از جمله اینکه رئیس‌جمهور آمریکا باید تأیید می‌کرد مذاکرات هسته‌ای ایران به شکلی فعال و با حسن نیت ادامه دارد، ایران هیچ اقدام تروریستی در این زمان علیه آمریکا انجام نداده است، همچنین ایران موشک بالستیک آزمایش نکرده است. بعد از دوره ۲۴۰ روزه همه تحریم‌ها به شکل خودکار بار دیگر علیه ایران اعمال می‌شد. آپیک به شدت از این لایحه حمایت می‌کرد. بنا به گفته سازمان یهودیان آمریکا، این لایحه با وجود ۵۹ حامی، به خاطر لابی گسترده جی‌استریت در سنا متوقف شد (Klein, etal, 2018).

1. Allen West

جی‌استریت علیه این لایحه تبلیغات فراوانی را در رسانه‌ها آغاز نمود. در ادامه از اعضای خود خواست تا تقاضا نامه‌هایی را تهیه و امضا کنند و به این صورت با سناتورهای تماس گرفته و خواستار عدم تصویب این لایحه شوند. جی‌استریت اعلام کرد که این لایحه تخریب‌کننده پروسه دیپلماسی بوده و ایجاد کننده شروط اساساً غیرممکن برای توافق نهایی می‌باشد. جی‌استریت حامیان و طراحان این لایحه را جنگ طلب^۱ خواند (J Street, 2013). حامیان این لایحه اعتقاد داشتند که جی‌استریت به همراه دولت اوباما از آن جهت مخالف این لایحه بوده است که دولت به طور محرمانه با ایران توافق کرده بود که زیر ساخت‌های هسته‌ای ایران دست نخورده باقی بماند و که این خود بازرسی از تجهیزات اعلام نشده را سخت و زمینه را برای دسترسی ایران به سلاح هسته‌ای آسان می‌نمود (Klein, etal, 2018). نشنال جورنال در خصوص موفقیت لابی جی‌استریت در ممانعت از تصویب لایحه تحریم‌های کرک-منندز می‌نویسد: ظهور جی‌استریت در مسأله تحریم‌های هسته‌ای ایران همانند وزنه تعادلی در مواجهه با آپیک عمل کرده است (Sorcher, 2014).

ب) جی‌استریت و سایر اقدامات در رابطه با مسأله هسته‌ای

در اقدامی دیگر جی‌استریت تلاش نمود تا از سخنرانی‌های عمومی و برنامه‌ریزی شده دولتمردان برجسته آمریکا از جمله فرماندار پلین^۲ و همچنین نتانیاهو در خصوص نیات به اصطلاح نسل‌کشی ایران^۳ و نیاز به حرکتی مستحکم برای متوقف ساختن ایران ممانعت بعمل آورد (Klein, etal, 2018). جی‌استریت تلاش بی‌وقفه‌ای را برای عدم دعوت از پلین انجام داد و سرانجام موفق شد تا از حضور او جلوگیری نماید (J Street, 2008). در اقدام مشابه دیگری، در مارس ۲۰۱۵ که زمان فوق‌العاده‌ای محسوب می‌شد چراکه قرارداد هسته‌ای با ایران در شرف نهایی شدن بود، جی‌استریت از سخنرانی نتانیاهو درباره هشدار در خصوص ضرورت تصویب قوانین محکم‌تر برای جلوگیری از هسته‌ای شدن ایران ممانعت نمود. در اثر لابی‌گری جی‌استریت جان بوهنر^۴ سخنگوی

1. Warmonger
2. Governor Palin
3. Iran's Genocidal Ambitions
4. John Boehner

جمهوری خواه خانه نمایندگان زمان سخنرانی نتانیاهاو را به بعد از انتخابات در اسرائیل موکول کرد، زمانی که دیگر خیلی دیر شده بود و توافق هسته‌ای ایران منعقد شده بود (Klein, etal, 2018). آپیک، کمپین جی استریت برای تعویق سخنرانی نتانیاهاو در کنگره را "فتنه‌جویانه و نفرت‌انگیز" تعبیر کرد (Sokol, 2015).

همچنین، جی استریت در مخالفت با هرگونه گزینه نظامی روی میز در خصوص ایران اقدام به لابی‌گری نمود. یکی از استراتژی‌های کلیدی جی استریت در پیشبرد برنامه خود، بواسطه اذعان به خطرناک بودن نظرات کارشناسان امنیتی اسرائیل بوده است. جی استریت بارها گفته است که بسیاری از کارکنان امنیتی و اطلاعاتی آمریکا و اسرائیل معتقد هستند که هرگونه حمله نظامی به ایران نه تنها در منع ایران به تولید سلاح هسته‌ای محکوم به شکست است، بلکه تسریع‌کننده دستیابی ایران به سلاح هسته‌ای نیز می‌باشد (Klein, etal, 2018). این موضع‌گیری حتی با موضع‌گیری دولت اوباما که گزینه نظامی را از روی میز حذف نکرده بود، متفاوت می‌باشد (Dershowitz, 2015). جدول زیر به بیان شباهت‌ها و تفاوت‌های دو لابی جی استریت و آپیک از حیث نظری، رویکردی و عملکردی بویژه در قبال موضوع هسته‌ای ایران پرداخته است.

مقایسه جی استریت و آپیک

مختصات / لابی	آپیک	جی استریت
بنیانگذاران و شروع فعالیت رسمی	جرمی بن امی، آوریل ۲۰۰۸	ایزاک کنن، در سال ۱۹۵۳
میزان تأثیر و فراگیری	موثرترین گروه لابی	فراگیرترین گروه لابی
مکانیزم اثرگذاری	از طریق لابی با کنگره	از طریق لابی با کنگره
دامنه اثرگذاری	تأثیرگذاری بر سیاست‌های آمریکا در ارتباط با اسرائیل، خاورمیانه و ایران	تأثیرگذاری بر سیاست‌های آمریکا در ارتباط با اسرائیل، خاورمیانه و ایران

1. "inflammatory and repugnant"

گروه‌های خارج یا بیزار از آپیک شامل گروه‌های لیبرال ذینفع، گروه‌های مسیحی، گروه‌های عرب و مسلمان، یهودی-آمریکایی‌های جوان‌تر	جامعه یهودیان آمریکایی سازمان‌یافته بویژه افراد منتقد، شخصیت‌ها، سناتورها و نمایندگان ارشد کنگره و نیز افراد مؤثر در قوه مجریه	تمرکز اصلی
ایجاد هویتی مستقل در برابر آپیک و ایجاد وزنه تعادل در برابر آن	هم‌راستا نمودن سیاست آمریکا با سیاست گروه‌های راست تندرو در اسرائیل	اهداف اصلی
از طریق دیپلماسی و حمایت از رهبری دیپلماتیک آمریکایی‌ها	تهاجمی، تهدید به جنگ، تحریم و مانند آن‌ها	روش عمل
گروه‌های لیبرال و معتدل (حمایت از اسرائیل در اردوگاه لیبرال‌ها)	گروه‌های رادیکالی و دست‌راستی (حمایت از اسرائیل در اردوگاه محافظه‌کاران)	طیف سیاسی
تمایل به انتقاد از اسرائیل با شعار حمایت از اسرائیل حمایت از صلح	حمایت همه‌جانبه از سیاست‌های اسرائیلی علی‌رغم تظاهر به شعار حمایت از دیپلماسی	در خصوص اسرائیل
اشتراک‌گذاری بیت‌المقدس، موافقت با متوقف نمودن شهرک‌سازی‌ها و حمایت از طرح دو دولت	بیت‌المقدس بعنوان پایتخت اسرائیل، حمایت از ادامه شهرک‌سازی‌ها و حمایت از طرح دولت یهود	در خصوص مسأله فلسطین
حمایت از اوپاما در مذاکرات هسته‌ای ایران و ۵+۱ در چارچوب رویکرد تولید هویت مستقل و ایجاد موازنه در برابر آپیک از طریق جذب گروه‌های حاشیه‌ای و صلح طلب خارج از آپیک و فشار بر کنگره	موضوع هسته‌ای ایران تهدیدی برای صلح و امنیت بین‌المللی؛ فشار بر ایران بواسطه تحریم؛ تلاش جهت به بن‌بست کشاندن مذاکرات از طریق کنگره و نیز خدشه‌دار کردن چهره عمومی دیپلماسی با ایران	در خصوص مسأله هسته‌ای ایران

منبع: نگارندگان

نتیجه‌گیری

نظریه واقع‌گرائی نئوکلاسیک به جهت عاملیت‌بخشی مؤثر به نقش متغیرهای سطح داخل از جمله گروه‌های لابی در شکل‌دهی به سیاست خارجی آمریکا، فهم بهتری از سیاست خارجی این کشور بدست می‌دهد. یکی از مهم‌ترین این لابی‌ها، لابی اسرائیل در آمریکا است. سابقه طولانی مدت لابی اسرائیلی در ایالات متحده حتی در موارد مسائل سیاست خارجی و امنیت ملی یک عامل عمده در تعریف سیاست آمریکا در قبال خاورمیانه می‌باشد، چنانچه این مسأله چالشی برای دولت اوپاما در مسأله مذاکرات هسته‌ای با ایران بوده است. در طول مذاکرات هسته‌ای، اسرائیل و لابی جریان اصلی آن آپیک نگران آن بودند که ابتکار دیپلماتیک ایالات متحده، تعهدات واشنگتن را برای پرداختن به شکایات اسرائیل در قبال ایران ملایم کند، همچنین نگرانی از این موضوع که فراتر از پرونده هسته‌ای، یک تنش‌زدایی جدید بین ایران و آمریکا، اسرائیل را به حاشیه براند. لذا در طول مذاکرات هسته‌ای و پیش و بعد از آن این لابی همچنان به راه خود برای پیدا کردن روش‌هایی برای تضعیف تلاش‌های دیپلماتیک ادامه داده است.

آپیک حین مذاکرات، تلاش زیادی نمود تا مذاکرات را با قوانین مطرح شده در کنگره از ریل خارج سازند و یا وارد هر تلاشی جهت به کرسی نشان دادن استدلال‌های خود در مخالفت با هرگونه توافق نهایی با ایران بویژه از طریق افزایش تعداد پیش‌نیازها برای توافق نهایی شود، با این استدلال که چه چیزی را تحت عنوان حداقل شرایط قابل قبول برای این مذاکرات در نظر گرفته و محصول نهایی نیز در کنگره به رأی گذاشته شود. البته از پیش مشخص بود که تقریباً هیچ‌یک از آن موارد نمی‌تواند برای تهران قابل قبول باشد. لذا این گروه‌ها در تعقیب استراتژی دومی، خواستار خدشه‌دار کردن چهره عمومی دیپلماسی با ایران در غرب و رئیس‌جمهور روحانی شدند.

گروه لابی آپیک در تلاش‌های خود جهت به شکست کشاندن مذاکرات هسته‌ای، با چالش‌های بی‌سابقه‌ای از سوی یک گروه مترقی خواه به نام جی‌استریت و سایر تاثیرگذارانی مواجه می‌شود که در ظاهر درک جدیدی برای دست‌یازیدن به حماقت جنگ و تمایل به تنظیم مجدد رابطه آمریکا با ایران پس از سال‌ها قطع روابط دیپلماتیک دارند. گرچه هنوز با قطعیت نمی‌توان گفت که جامعه یهودی آمریکایی سازمان‌یافته در

قالب آپیک از وجود جی‌استریت خشنود است و آن را در امتداد خود می‌بیند و یا آنکه آن را بیشتر بعنوان رقیب و یا مخالف خود می‌پندارد، می‌توان اظهار داشت از آنجا که جی‌استریت نقش خود را میان دو طیف لیبرال و طرفدار اصلاحات اساسی افراطی و جریان اصلی و محافظه‌کار افراطی تعریف کرده و در چارچوب ایجاد نیروی موازنه‌گر و هویت مستقل در برابر آپیک به دنبال جذب گروه‌های خارج یا بیزار از آپیک بوده است، دست‌کم در مسأله هسته‌ای ایران در قیاس با جریان اصلی آپیک، با حمایت از اوپاما در روند دیپلماتیک و مخالفت با اعمال و تداوم تحریم‌ها، رویکرد متفاوتی اتخاذ نمود.

اختلاف موضع این دو لابی با روی کار آمدن ترامپ و اعلان خروج ایالات متحده آمریکا از قرارداد هسته‌ای ایران ادامه یافت. ترامپ از آپیک و دیگر گروه‌های راست‌گرا ستایش کرد و سایر سازمان‌های چپ‌گرا از جمله جی‌استریت را که از این موافقت‌نامه حمایت می‌کردند، محکوم نمود. آپیک نیز با انتشار بیانیه‌ای از تصمیم ترامپ حمایت کرد. این لابی قبل از خروج آمریکا از برجام اعلام کرده بود که با توجه به معایب معاهده هسته‌ای ۲۰۱۵ با ایران و عدم توانایی جامعه بین‌المللی برای رسیدگی به این معایب، بهترین تصمیم برای ترامپ، خروج از برجام می‌باشد. در همین رابطه و در سوی مقابل، جی‌استریت با انتشار بیانیه‌ای به تصمیم خروج ترامپ از این موافقت‌نامه حمله کرد. این سازمان تصمیم رئیس‌جمهور ترامپ را رد تمامی تلاش‌هایی دانست که آمریکا و متحدانش برای حصول به چنین توافقی متحمل شده‌اند. جی‌استریت همچنین با تداعی جنگ شکست خورده آمریکا در عراق هشدار داد که این حرکت بی‌پروای رئیس‌جمهور، آمریکا را در مسیر انتخاب گزینه جنگ علیه ایران قرار می‌دهد، کشوری که تقریباً چهار برابر عراق مساحت دارد و جمعیت آن بیش از دو برابر عراق است. این گروه تصمیم ترامپ برای خروج از برجام را یک اشتباه تاریخی و سبب انزوای آمریکا و نه ایران دانست (Haaretz, 2018).

منابع

Alman, Ashley. (2014), Now Even AIPAC Says It's Not The Right Time To Advance Iran Sanctions Bill.at https://www.huffingtonpost.com/2014/02/06/aipac-iran-sanctions_n_4741748.html, (accessed on 2017, Mar, 10).

- Bendery, Jennifer. (2013), Here Are The 15 Democratic Senators Bucking The White House And Threatening War With Iran. At https://www.huffingtonpost.com/2014/02/06/aipac-iran-sanctions_n_4741748.html, (accessed on 2017, Feb, 20).
- Dershowitz, Alan M. (2015), Guess who's Not Speaking at the J Street Conference? Gatestone Institute, Mar. 20, at <https://www.gatestoneinstitute.org/5424/j-street-dershowitz>, (accessed on 2017, Feb, 20).
- Duhovny, Emily. (2011), J Street's Role as a Broker: Is J Street Expanding the Reach of the Organized American Jewish Community? at <http://hdl.handle.net/2027.42/85262>, (accessed on 2017, Sep, 2).
- Gerstein, Josh. (2013), AIPAC Urges New Iran Sanctions. at <https://www.politico.com/story/2009/05/aipac-launches-push-for-iran-sanctions-022086>, (accessed on 2017, Oct, 21).
- Gerstein, Josh. (2013), Insults Fly in U.S.-Israel Showdown. At https://www.politico.com/story/2013/11/united-state-israel-foreign-relations-iran-nuclear-program-100107_Page2.html, (accessed on 2017, Oct, 21).
- Hudson, John. (2013), Iran Nuclear Deal Halts Congress's March to Sanctions. at <https://foreignpolicy.com/2013/11/25/iran-nuclear-deal-halts-congresss-march-to-sanctions/>, (accessed on 2017, Oct, 2).
- István, Balogh. (2013). the Theory of "Strategic Blowback" US Strategy towards Iran. Ph.D thesis, Budapesti Corvinus Egyetem, Nemzetközi Kapcsolatok Doktori Iskola. DOI 10.14267/phd.2013046.
- Judis, John B. (2014), How AIPAC is severing its historical roots - and weakening its influence. at <https://foreignpolicy.com/2014/02/27/zionist-movement/>, (accessed on 2017, Dec, 2).
- Kampeas, Ron. (2009), Iran Policy Reveals Split between U.S. Jewish and Israeli Left. Jewish Telegraphic Agency. Sept. 7. at <http://www.jta.org/2009/09/07/news-opinion/politics/iran-policy-reveals-split-between-u-s-jewish-and-israeli-left>, (accessed on 2017, Dec, 22).
- Klein, Morton A. Barney and Mandle. (2018), Special Report Including Executive Summary by The Zionist Organization of America. ZOA REPORT 2018. At <https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&cad=rja&uact=8&ved=2ahUKEwjB3svryYjeAhVCiCwKH X>, (accessed on 2016, Dec, 12).

- Kornbluh, Jacob. (2016), J Street cautions Schumer on Iran deal. Jewish Insider, at <http://jewishinsider.com/9495/j-street-cautions-schumer-on-iran-deal/>, (accessed on 2017, Feb, 18).
- Kredo, Adam. (2013), J Street Has History of Lobbying for Pro-Iran Initiative: Pro-Israel Insiders Criticize the Organization for Its Failure to Support Jewish State. Sept. 28, at <http://freebeacon.com/national-security/j-street-has-history-of-lobbying-for-pro-iran-initiative/>, (accessed on 2017, Dec, 11).
- Lake, Eli. (2014), How AIPAC Botched Its Biggest Fight in Years. The Daily Beast. at <https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&cad=rja&uact=8&ved=2ahUKEwi178>, (accessed on 2017, Dec, 1).
- Landler, Mark. (2014), Potent Pro-Israel Group Finds Its Momentum Blunted. The New York Times. at <https://www.nytimes.com/2014/02/04/world/middleeast/potent-pro-israel-group-finds-its-momentum-blunted.html>, (accessed on 2017, Dec, 15).
- Lewis, Neil and Mark Landler, (2009). Moderate in America's Jewish Lobby Causes a Stir. The New York Times 30 Oct. at <https://www.nytimes.com/2009/10/31/us/politics/31alliance.html>, (accessed on 2017, Dec, 11).
- Mearsheimer, John & Stephen Walt. (2009). the Israel Lobby and US Foreign Policy. NY: Farrar Strauss and Giroux.
- McConnell, Scott. (2014), Victory Over AIPAC, What It Means, What It Doesn't. at <https://www.theamericanconservative.com/2014/02/12/victory-over-aipac-what-it-means-what-it-doesnt/>, (accessed on 2017, Jan, 21).
- Milner, Helen V. (1998). Rationalizing Politics: The Emerging Synthesis of International, American, and Comparative Politics. International Organization, 52(4), pp. 759-786.
- Newhouse, John. (2009). the Influence of Lobbies on U.S. Foreign Policy. Foreign Affairs, 88 (3), pp. 73-92.
- Putnam, Robert. (1988). Diplomacy and Domestic Politics: The Logic of Two-Level Games. International Organization, 42 (3), pp.427-460.
- Ripsman, Norrin. (2009). Neoclassical realism and domestic interest groups. Cambridge: Cambridge University Press.
- Risse-Kappen, Thomas. (1993). Public Opinion, Domestic Structure, and Foreign Policy in Liberal Democracies. World Politics, 43 (4), pp.479-512.

- Rosenberg, MJ. (2009), Why is the pro-Israel right so afraid of J Street? At <https://www.politico.com/story/2009/10/why-is-the-right-afraid-of-j-street-028571>, (accessed on 2017, Jan, 11).
- Schattschneider, Elmer E. (1935). Politics, Pressure and the Tariff. New York: Prentice-Hall.
- Sokol, Sam. (2015), Foxman: J Street Campaign against Netanyahu 'Inflammatory and Repugnant. Jerusalem Post, Feb. 12, at <http://www.jpost.com/Diaspora/Foxman-J-Street-campaign-against-Netanyahu-inflammatory-and-repugnant-390856>, (accessed on 2017, Jan, 21).
- Sorcher, Sara & Elahi Izadi. (2014), How a Weaker AIPAC Makes It Easier to Vote Against Iran Sanctions. National Journal, Jan. 23. at <https://www.nationaljournal.com/s/63231>. (accessed on 2017, Mar, 8).
- Tibon, Amir. (2018), U.S. Jews Torn Over Trump's Exit from Iran Nuclear Deal. Haaretz, 9 May 2018.
- Traub, James. (2009), the New Israel Lobby. The New York Times Magazine, 9 Sept. at <https://www.nytimes.com/2009/09/13/magazine/13JStreet-t.html>, (accessed on 2017, Mar, 18).
- Weber, Peter. (2014), What Sank the Senate's Iran Sanctions bill? The Week, January 30, at <http://theweek.com/articles/451931/what-sank-senates-iran-sanctions-bill>, (accessed on 2017, Oct, 18).
- Weintraub, Sidney. (2009), Issues in International Political Economy - Looking Inward in an Age of Globalization. Center for International Strategic Studies, April, Number 112, at <https://www.csis.org/analysis/issues-international-political-economy-looking-inward-age-globalization>, (accessed on 2017, Oct, 8).
- Zakaria, Fareed. (1998). From Wealth to Power: The Unusual Origins of America's World Role. NJ: Princeton University Press.
- Zengerle, Patricia. (2013), Ten U.S. Democratic Senators Oppose New Iran Sanctions. Reuters, December 19. at <https://jp.reuters.com/article/us-usa-sanctions-iran-democrats/ten-u-s-democratic-senators-oppose-new-iran-sanctions-idUSBRE9BI15X20131219>, (accessed on 2017, Sep, 8).
- . (2013), Congregation Beth Shalom: The Nuclear Weapon Free Iran Act of 2013. (message to AIPAC activists). at <https://bethshalomnb.org/TheNuclearWeaponFreeIranAct>, (accessed on 2017, Oct, 5).

- . (2014), J Street's Setting the Record Straight. Website posting, May 13, at <http://jstreet.org/settingthe-record-straight>, (accessed on 2017, Nov, 7).
- . (2015), J Street vs. AIPAC: Main US pro-Israel lobbies disagree on Iran deal. Jerusalem Post. At <https://www.jpost.com/Diaspora/US-Jewish-liberal-group-J-Street-hails-Iran-nuclear-deal-warns-Congress-408927>, (accessed on 2017, Nov, 17).
- . (2013), NGO Monitor's Nov. 23. Fact sheet on J Street described these statements. at http://www.ngomonitor.org/reports/j_street_factsheet/, (accessed on 2017, Nov, 17).
- . (2013), TELL YOUR SENATORS YOU OPPOSE THE MENENDEZ-KIRK IRAN SANCTIONS BILL. (S.1881), J Street website, at http://act.jstreet.org/sign/oppose_1881_nsc/, (accessed on 2017, Nov, 5).
- . (2015), the Iran Primer, The Final Tally: How Congress Voted on Iran. September 17, at <http://www.haaretz.com/jewish/news/1.667554>, (accessed on 2017, Dec, 13).
- . (2008), We Won! Palin Not Speaking at Iran Rally. Sept. 19, 2008, at https://jstreet.org/we-won-palin-not-speaking-iran-rally/#.W8ShgBG1_cs, (accessed on 2017, Nov, 15).